

"טיפול מיטבי ללב, מביא לתפקוד מוח טוב יותר"

הלב והמוח, שני איברים חשובים ומשמעותיים בתפקודו ואיכות חייו של האדם. כשאיבר אחד מאותת על חולי, זהו סימן לבדוק ולבחון את מצבו של השני. ד"ר עופר חבקוק, רופא בכיר במערך הקרדיולוגי בבית החולים איכילוב ומי שאחראי על תחום אי ספיקת הלב במערך, בראיון מיוחד על הלב והמוח

סוף לבנון

טובה דוגמה לתחלואת לב המשפיעה על המוח. זהו מצב שעלול לגרום לירידה באספקת הדם למוח, ולהפרעה במנגנון האוטו-רגולציה השומר על אספקת דם קבועה למוח (אותו מנגנון אוטו-רגולציה שאחראי על אספקת דם קבועה למוח במצבים שונים). אי ספיקת לב עלולה להביא גם לשינויים הורמונליים ודלקתיים שישפיעו לרעה על תפקוד המוח.

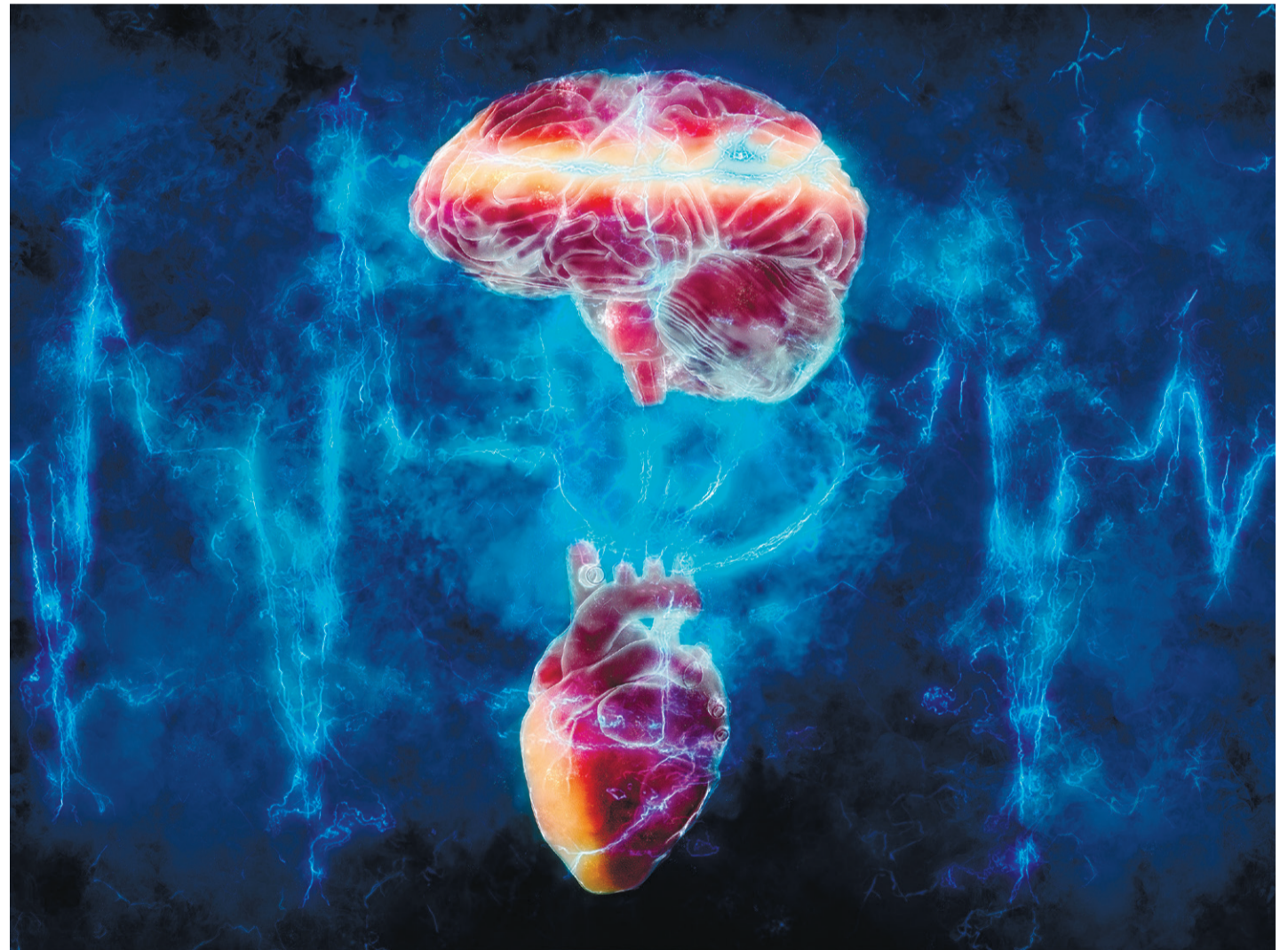
כיצד מטפלים בבעיות אלו במקרה שאכן נתגלו?
"אין טיפול ייעודי ספציפי שנחשב כפותר את הבעיה בהא הידיעה. כשמאבחנים או חושדים בפרפור עליות, מצב המגביר סיכון להיווצרות קרישי דם בחללי הלב ולכן גם לאירועים מוחיים, הטיפול המקובל הוא שימוש בתרופות נוגדות קרישה. טיפול כזה מפחית משמעותית את ההופעה של קרישי דם בתוך חללי הלב, וכך גם את הסיכון ללקות באירוע מוחי. במקרה של אי ספיקת לב יש כיום תרופות רבות שתפקידן לאזן את התפקוד ההורמונלי הפגום המאפיין אי ספיקת לב. בדרך כלל השיפור בתפקוד הלב כתוצאה מהטיפול התרופתי, יביא אתו גם שיפור בתפקוד המוחי. בנוסף, ישנם כיום מכשירים כמו קוצבי לב ייעודיים או מכשירי רי תמיכה בתפקוד הלב שמביאים גם הם לשיפור באספקת הדם למוח."

מה ניתן לעשות כדי לשפר את תפקודי הלב והמוח ואת יחסי הגומלין ביניהם?
"אנחנו יודעים שהאמצעים הטובים ביותר לשיפור בתפקוד הלב מביאים עמם את ההגנה המוחית הטובה ביותר. יש לנהל נכון את גורמי הסיכון המשותפים לשני האיברים: להימנע מעישון ולדאוג לאיזון לחץ דם וכולסטרול. במקרה של חשד למחלות לב כמו פרפור פרוודוריס, יש לבדוק ולהגיע לאבחנה וטיפול בהקדם האפשרי לפני התפתחות קרישי דם שעלולים לגרום לפגיעה מוחית. איזון אופטימלי של תפקוד הלב במקרה של אי ספיקת לב, יכול להפחית משמעותית את הנוק המוחי שעלול להיגרם ממנה. ההמלצה הגורפת להימנע מעישון כאלו, היא להקפיד לעבור בדיקות תקופתיות שגרתיות. בדיקת סקירה פשוטה ושגרתית, יכולה לעזור באיתור פגיעה בתפקוד הלב ואבחון של הפרעות בקצב הלב. בעת הצורך מומלץ לבצע בדיקת א.ק.ג. ומעל גיל 40 מומלץ להיבדק פעם אחת על ידי רופא המשפחה ולוודא שהוא מכיר את ההיסטוריה הרפואית של המטופל. עם זאת, חשוב לא לעשות בדיקות מיותרות, שכן כיום ברור לנו בעולם הרפואה, שלא רק שהן לא בהכרח מביאות תועלת, הן עלולות לגרום לנזק. מומלץ לפנות לרופא מקצועי בעל ניסיון וראיה רחבה, שידע לשאול את השאלות הנכונות, לבצע בדיקה גופנית שגרתית ובהתאם לכך להחליט אם יש צורך בהמשך בירור הנושא", מסכם ד"ר חבקוק.

הדם של הגוף. במקרים של שינויים באספקת הדם לגוף, מופעלים מנגנוני אוטו-רגולציה המאפשרים אספקת דם קבועה למוח. שמירה על אספקת דם קבועה למוח מגנה על איברים חשובים עליהם הוא שולט, כמו כליות וכמו הלב. המוח אחראי בצורה עקיפה גם על פעילות הלב, זאת באמצעות שליטה על מערכת העצבים האוטונומית, המאפשרת העלאה או הפחתה בקצב הלב ובכוח ההתכווצות

במידה וחלקיקים מקריש הדם שנוצר בלב יתנתקו ויזרמו עם זרם הדם, הם עלולים להגיע אל המוח ולגרום לאירועים מוחיים. כשרופא רואה מטופל שסבל מאירוע מוחי, עליו לחשוף שהמקור לפגיעה המוחית עלול להיות בלב, כתוצאה למשל מאירוע של פרפור עליות, מרגיש ד"ר עופר חבקוק, רופא בכיר במערך הקרדיולוגי בבית החולים איכילוב ומי שאחראי על תחום אי ספיקת הלב במערך.

קשרים ויחסי גומלין בין איברי גוף שונים, וההשפעה של איבר מסוים על תפקודו של איבר אחר הם חלק מהפאזל המורכב איתו מתמודד עולם הרפואה. מסתבר שלקשר בין הלב והמוח, יש חשיבות והשפעה משמעותיים על תפקוד שני האיברים החשובים הללו. פגיעה בתפקוד המוח עלולה לגרום גם להפרעה

צילום: shutterstock

שלו. פגיעה בעורקים המספקים דם ללב או למוח, עלולה לגרום לפגיעה בתפקוד האיברים האלה. יש מכנה משותף לתפקוד העורקים המספקים דם ללב ולמוח, המתבטא בהופעה של טרשת עורקים בשתי מערכות העורקים הללו. הדוגמאות הנפוצות הן אנשים שסובלים מיתר לחץ דם, עורף שומנים ברם, סוכרת ונוקיע עישון. כל גורמי הסיכון הללו, מאיצים התפתחות של טרשת בעורקים המספקים דם הן ללב והן למוח. אי ספיקת לב היא דוגמה

עד כמה משמעותיים יחסי הגומלין בין תחלואת לב לתחלואת מוח?
"הם משמעותיים אך ההדריות אינה זהה. ישנן פחות אינדיקציות בלב המעידות על בעיה במוח מאשר להיפך. צריך להבין את חשיבות המוח בניהול התפקוד הגופני: המוח הוא איבר שלמרות גודלו הפיזי הקטן יחסית, צורך אספקת דם גבוהה. למעשה, כמעט פי 20 ביחס לגודלו. המשקל של המוח הוא בערך 1.2 ק"ג, והוא מקבל כ-20% מכל

בתפקוד הלב, למשל פגיעה בתפקוד מערכת העצבים האוטונומית עלולה לגרום להפרעה במערכת ההולכה החשמלית של הלב. מצד שני, אי ספיקת לב עלולה לפגוע בתפקודו התקין של המוח. כרופאים אנו יודעים שכאשר אנחנו רואים פגיעות מסוימות במוח, עלינו לחשוף באפשרות שכל של הלב הוא הגורם לכך. דוגמה שכיחה לכך היא התפתחות של פרפור עליות. זוהי הפרעת קצב נפוצה שבעקי בותיה עלולים להיווצר קרישי דם בתוך חללי הלב.